

SODOBNA OBRAMBNA, VZGOJA IN LJUDSKA ZAŠČITA

Prenosni radar AN/PPS-5

Ameriška vojska bo kmalu dobila nove prenosne radarje tipa AN/PPS-5, ki so namenjeni za uporabo v prvih bojnih vrstah. Prve pošiljke bodo v vojaške enote prišle že konec prihodnjega leta. Radar prenašajo trije vojaki: prvi nosi osnovno napravo (25 kg), drugi zaslon (16 kg), tretji pa baterijo (5 kg). Ko pa je radar postavljen, zadostuje za obratovanje že en sam vojak.

Vojaška veda in tehnika

S tem radarjem lahko odkrijejo ljudi in vozila do pet kilometrov daleč. Radar ima tolikšen doseg zato, ker njegova antena oddaja žarke v zelo ozkem snopu — v obsegu 1,1 stopinje. Če pa je snop širši (2,5 stopinje), potem za bo dosega radarja toliko manjši. Z ročnim ali avtomatskim premikanjem antene je moč nadzirati do 110 stopinj širok pas zemljišča. Ko

radar ujame cilj, zelo natančno izračuna tudi razdaljo do njega.

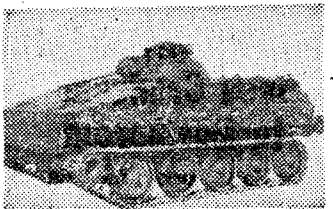
Sestavni del radarja je 6-voltna baterija (štirje elementi cink-srebro), ki ob uporabi 24 vatov vzdrži devet ur.

Radarski je napravljen tako močno, da ga lahko brez nadaljnjega prevažanja tudi na vozilih in spuščajo s padali. Deluje zelo potihoma in ga celo iz razdalje petnajst kilometrov ni slišati.

Aluminijasto oklepno vozilo

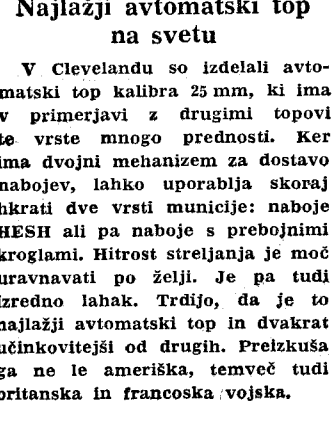
Američani so izdelali amfibijsko vozilo XM 701, katerega oklep je iz aluminija. Prvih pet prototipnih vozil so že pred letom poslali v vojsko na preizkušnje.

Novo oklepno vozilo ima dizelski motor s 425 konjskimi močmi in lahko razvije hitrost 59 kilometrov na uro, prepele pa 640 kilometrov dolgo pot, ne da bi se mu bilo treba oskrbeti z novim gorivom. Vozilo je težko 22 ton, dolgo nekaj čez šest, visoko tri in široko tudi nekaj čez tri metre. V oklepniku je prostora za enajst mož. Aluminijasti oklep je dovolj močan, da varuje posadko pred drobnimi izstrelki in eksplozivnimi granatami.

Najlažji avtomatski top na svetu

V Clevelandu so izdelali avtomatski top kalibra 25 mm, ki ima v primerjavi z drugimi topovi te vrste mnogo prednosti. Ker ima dvojni mehanizem za dostavo nabojev, lahko uporablja skoraj hkrati dve vrsti municije: naboje HESH ali pa naboje s prebojnimi krogli. Hitrost streljanja je moč uravnavati po želji. Je pa tudi izredno lahek. Težji, da je to najlažji avtomatski top in dvakrat učinkovitejši od drugih. Preizkušnja ga ne le ameriška, temveč tudi britanska in francoska vojska.

Avtomatski top TRW 6425 tehta samo 68 kg, dolg pa je nekaj manj kot tri metre. Napravljen je tako, da ga lahko vgradi na kopenska vozila, pa tudi na letala in helikoptere. Zadovoljil naj bi najlažnejše zahteve in zato so ga prilagodili ne le za kopenske enote in obstreljevanje ciljev na zemlji in v zraku, temveč tudi za potrebe helikopterja in letal (obstreljevanje iz zraka ciljev v zraku ali na tleh).

Ravnanje s tem avtomatskim topom je zelo preprosto in ga je moč demontirati v manj kot eni minuti.

Vojna z bombami

Prvega septembra 1939, ko se je začela vojna, ki je kmalu nato prerasla v svetovno in ki je potem divjala kar šest let, je predsednik Franklin D. Roosevelt vojskujočim se vladam poslal poziv, naj se uradno odpovedo bombardiranju civilnega prebivalstva in mest, ki niso vojaški objekti.

Poziv ni naletel na gluha ušesa. Celo Hitler se je, v besedah, z Rooseveltovim predlogom strinjal: »Naša dolžnost je, da z bombami ne napadamo nevojaških objektov in v tem smislu sem, dal tudi ustrezna navodila. Z vašim predlogom se povsem strinjam. Seveda pa le v primeru, če bo to pravilo spoštovati tudi nasprotnik.«

PAZNE BESEDE

Toda civilno prebivalstvo se po najrazličnejših obrambnih ukrepih — zatemnitve mest, kopanje zaklonišč in zaščitnih jarkov, razdelitev plinskih mask med prebivalstvom, postavitev protiletalskih baterij in balonov — ni čutilo varno. Nasprotno, po pisanju časopisja o strahotah zračnega bombardiranja,

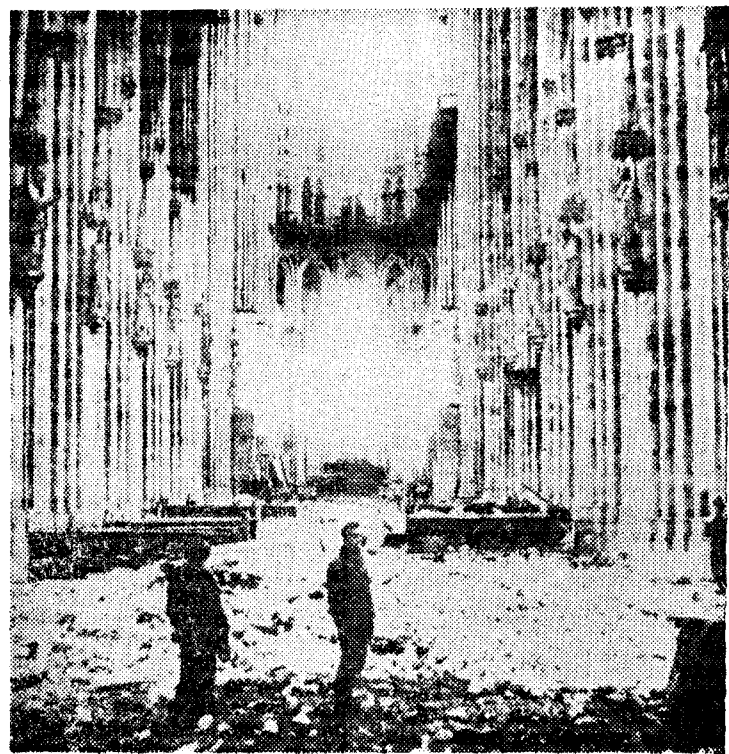
padlo britansko vojno ladjeve v Scapa Flowu. Takrat je nekaj bomb padlo tudi na vas Bridge of Waith in sedem civilistov ranilo, enega pa ubilo. Ko pa je tri dni kasneje petdeset britanskih bombnikov odvrlo dvajset ton eksplozivnih bomb in tisoč dvesto zažigalnih bomb na nemško zračno-pomorsko oporišče Sylt, je bila zadeta tudi bolnišnica. »Povračilo,« je dejal M. Chamberlain.

Totálna zračna vojna se je začela spomladi 1940. leta. Enajstega maja je Winston Churchill, potem ko je postal predsednik vlade, odločno izjavil, »da je prožilcem bomb snel rokavice z rok«. Kot po naključju je bilo istega dne bombardirano tudi nemško mesto Freiburg. Takrat je bilo ubitih 57 oseb, med njimi 13 otrok, ranjenih pa 151 ljudi, izmed katerih 37 otrok. Kdo je zakrivil ta zločin proti človečnosti? To vprašanje je bilo še dolgo na dnevnem redu. Sedaj sodijo, da so to mesto bombardirali nemški letalci, misleč, da imajo pod seboj francosko mesto Mulhouse.

Neki angleški pravnik — to je F. J. P. Veale — pa prvo bombardiranje nevojaških objektov vidi v akciji britanskega letalstva v noči z 10. na 12. maj na predmestje München-Gladbacha. Trdi, da je bil ta napad začetek britanske zračne ofenzive, ki je trajala vse do aprila 1945.

NOVA STRATEGIJA: TUDI MESTA SO VOJAŠKI OBJEKTI

Sedmega septembra je Hitler poslal svoje bombnike nad londonsko pristaniško četrt, da bi se tako maščeval za britanske napade na nemška mesta (v polletnih mesecih je bil samo Berlin osemkrat bombardiran). »Maščevanje...« Zla ni bilo več moč zaustaviti. Hitler ni mogel vedeti, kakšna usoda čaka nemška mesta, ki z množicami svojih nasprotnikov ravnal zelo brezobzirno. Kljub temu pa je celo tedaj, ko je bil na vrhu svoje moči, ponujal zaveznikom prekinitev bombardiranja. Je morda slutil, da njegova beseda ne bo zadnja? Morda pa je kaj zvedel o težkih bombni-

Kölnska katedrala po bombardiranju

kih, ki so jih bile pripravljale britanske tovarne in ki jim Luftwaffe ni bila kos? Tudi to je zelo verjetno.

Nemci so kaj kmalu imeli priložnost ugotoviti, da je bombardiranje Anglije jalov posel in da od tega nimajo nobene koristi, pač pa jim propadajo letalci in letala. Angleži in Američani pa so pri »uničevanju nacizma« menili, da so nemška mesta hkrati tudi vojaški objekti, kajti vse njihovo prebivalstvo dela na krepitvi sovražnikove vojne moči.

Sicer pa je nemški bombnik bil le navadno bojno letalo, ne pa aparat za načrtno rušenje. Nemci so imeli samo eno vrsto bombniškega letalstva, zahodni

zavezniki pa dve: bombniško letalstvo je bilo namreč povsem drugačno od onega, ki je bilo namenjeno za podporo enotam na bojišču. Razen tega pa Hitler tudi časa ni imel, kajti vzhodna fronta mu je požrla vse, kar so nemške tovarne uspele izdelati. Medtem ko so Nemci izdelali 100.000 letal, so jih samo angleške tovarne (ne računajoč tudi ameriških) napravile sto deset tisoč.

Nemci so veliki taktični uspehi takrat, ko je njihovo letalstvo imelo v zraku popolno premoč, tako zaslepili, da jim tudi po izgubljeni zračni bitki za Anglijo še ni bilo jasno, da njihova Luftwaffe ni kos strateški vojni.

(Nadaljevanje)

Fotografija z vprašajem

Fotografijo iz 49. številke »TV 15« nam je pojasnil tovariš Milan Medvešek iz Maribora. Moša Pijade 13/II, kar smo priobčili v 51–52. številki našega tednika. Nato nam je Združeno borstvo NOV občine Radovljica poslalo pismo, v katerem dopolnjuje tovariša Medveška. Omenjena fotografija je nastala v drugi polovici septembra 1944. Prvi iz leve je Milan Medvešek iz Maribora, drugi, ki se opira na palico, je narodni heroj Anton Dežman-Tonček, tretji Joža Gašperšič-Joco iz Kroke, četrti — daljnogledom Andrej Bohužič, peti pa je Vinko Drol-Zivo, doma iz Oviš pri Podnartu; zadnji trije živijo v Ljubljani. Fotografija je nastala nad Kropo pod Jelovico. — Bralce prosimo za pojasnilo tudi današnje fotografije. Bržkone je nastala na Stajerskem v zadnjem letu vojne.

po napovedovanju »totalne zračne vojne« v knjigi italijanskega generala Douheta in po dogodkih v Španiji, je postajalo čedalje bolj vznemirjeno.

Ljudem je globoko ostal v spominu dogodek iz španske državljanske vojne, ko je nemška letalska eskadrilja »Condor« aprila 1937 povsem razdejala baskovsko mesto Guernico. Nad tem zločinom se je takrat zgrozil ves svet, slikar Picasso pa ga je ovekovečil z veliko fresko. Madrid je bil prvo večje mesto, ki je postalo žrtev zračnega bombardiranja. Iz zraka so ga obdelovali štiri tedne in ob tej priložnosti je bilo ubitih tisoč, ranjenih pa tri tisoč ljudi. Nemci so med prvo svetovno vojno s cepelini in topovi z velikim dosegom obstreljevali Pariz, vendar je bilo takrat le malo žrtev. Sedaj je bilo povsem drugače, saj je šlo za stotine mrtvih.

Chamberlain je imel povsem prav, ko je 2. junija 1938, leta v britanskem parlamentu izjavil: »Prepričan sem, da vojne ni moč dobiti z načrtnimi napadi na civilno prebivalstvo.«

POMOTA ALI PROVOKACIJA?

Prva žrtev je bila Varšava. Vendar se je to dogodilo med izvajanjem operacij, razen tega pa so mesto imeli tudi za vojaški objekt. Med kratkotrajnimi operacijami, s katerimi so zlomili Poljsko, so Nemci mesto napadli zelo brutalno.

Na zahodu je do prvega manjšega incidenta prišlo dne 16. marca 1940, ko je štirinajst nemških bombnikov JU-88 na-

Varstvo pred elementarnimi nesrečami

Ob naravnih in drugih hudih nesrečah smo mnogokrat bridko občutili pomanjkanje enotnega predpisa, ki bi v celoti urejal dolžnosti družbeno-političnih skupnosti, delovnih in drugih organizacij ter občanov. Pomanjkanje ustreznega predpisa je ob vseh dosedanjih nesrečah hromilo reševalne akcije. Dogajalo se je, da nekatere organizacije in skupnosti niso storile vsega potrebnega za zavarovanje in reševanje imetja, s čimer je bila skupnost povzročena velika škoda.

Zaradi številnih zahtev po enotni normativni ureditvi tega področja je skupščina SR Slovenije 28. decembra 1966 sprejela zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami. Ustava SFRJ namreč dovoljuje, da republike lahko urejajo vprašanja varstva pred elementarnimi nesrečami s svojimi predpisi oziroma zakonom. Kaže, da podobnih predpisov v zveznem merilu še ne bo kmalu izdan.

Novi zakon ureja bistvena vprašanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami:

— dolžnosti občanov, delovnih in drugih organizacij ter družbeno-političnih skupnosti do varstva pred vsemi vrstami naravnih in drugih nesreč;

— organizacijo in organe za varstvo pred temi nesrečami ter način izvajanja varstva;

— pristojnost glede vključevanja in aktiviranja delovne sile in sredstev, ki so potrebna za reševanje ob nesrečah;

— vprašanja povračila stroškov in odškodnin za sodelovanje pri reševanju;

— kazni za neizpolnjevanje obveznosti, določenih v tem zakonu.

V okviru obveznosti občanov, delovnih in drugih organizacij ter družbeno-političnih skupnosti glede varstva pred hudimi nesrečami zakon določa, da so občani dolžni sprejeti obveznosti in opravljati naloge v ekipah za varstvo pred hudimi nesrečami, ki jih ustanovi njihova delovna ali druga organizacija oziroma družbeno-politična skupnost. Poleg tega se morajo občani ob hudih nesrečah ravnati po navodilih pristojnega štaba za varstvo pred hudimi nesrečami. V potrebi lahko predsednik občinske skupščine na prizadetem območju odredi občanom, da sodelujejo pri reševanju in zavarovanju z osebnim delom, opremo in vozili; isto velja tudi za delovne in druge organizacije. Zakon tudi nalaga občinskim skupščinam ter delovnim in drugim organizacijam, da si morajo priskrbeti reševalne priprave. Glede na to, da reševalna organizacija dejansko že razpolaga z večino opreme in tehničnih pripomočkov, ki so potrebni za reševanje ob

naravnih in drugih hudih nesrečah, bodo morale občinske skupščine nabaviti le tisto posebno reševalno opremo, ki jo reševalne službe še nimajo, na primer čolne in osebno opremo za delo v vodi na območjih, kjer so možne povodnji, svetila za reševanje ponoči, sanitetno opremo, naprave za radijsko zvezo med reševalnimi enotami in alarmne naprave. Potrebe glede reševalne opreme so pri posameznih družbeno-političnih skupnostih zelo različne in zato ni mogoče določiti seznamov opreme in finančnih sredstev. Na podlagi zakona bo treba izdelati načrte za pomoč ob naravnih nesrečah in opravljati nekatere administrativne naloge, ki jih v pretežni meri že opravljajo organi za narodno obrambo.

Največ pozornosti posveča zakon organizaciji in izvajanju varstva pred hudimi nesrečami. Celotna organizacija varstva, kakršno predvideva zakon, v praksi dejansko že obstaja in se te naloge že opravljajo na podlagi zakona o narodni obrambi (Uradni list SFRJ št. 32, leto 1965, čl. 94), po katerem občinska skupščina neposredno organizira in vodi službo civilne zaščite — ki vključuje tudi varstvo pred naravnimi nesrečami — s svojim svetom za narodno obrambo in v upravnem organu za narodno obrambo. Tako zakon o varstvu pred naravni-

mi nesrečami le potrjuje že obstoječo prakso. Kljub temu si oglejmo, kako je organizirano varstvo pred elementarnimi nesrečami.

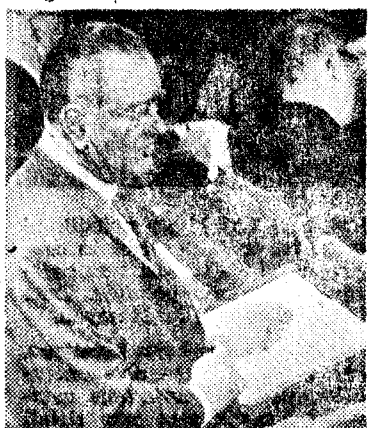
Štabe za varstvo pred naravnimi nesrečami ustanavljajo občinske skupščine, izvršni svet SR Slovenije ter delovne in druge organizacije. Občinski štabi delujejo po načrtu, ki ga, prilagojenega potrebam varstva, sprejme občinska skupščina. Izvršni svet preko svojega štaba vodi varstvo pred hudimi nesrečami v SR Sloveniji. Pri delovnih organizacijah pa se ustanovijo štabi in enote za varstvo pred nesrečami, če tako določijo pristojne občinske skupščine. Zakon tudi podrobno določa sestavo in dolžnosti štabov ter služb za varstvo pred elementarnimi nesrečami.

Povračila za sodelovanje pri reševalnih akcijah mora plačati tista družbeno-politična skupnost, na katere območju se je zgodila nesreča, če se ne dobi povračila iz drugih virov, na primer zavarovanja ipd. Če pa se je reševanje izvajalo v korist delovne ali druge organizacije, stroške plača organizacija sama.

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami močno zaostruje odgovornost tistih, ki prekršijo določila zakona. Posameznika se lahko kaznuje s kaznjajo do 500 N-din, pravno osebo pa do 10.000 N-din.

»Da dao...«

Kitajska kulturna revolucija je na začetku zbujała posmeh. Rodila je rdečo gardo, ki je sprva le malikovala predsednika CK KPK Mao Ce Tunga, vsepovsod prebirala njegove misli in se sem ter tja strela z nasprotiki. Potem se je revolucija širila. Rdeči gardisti so začeli segati vse više: po vodilnih funkcionarjih. V začetku tega leta so udarili po predsedniku republike Liu Sao Čiju in vrsti drugih iz najvišjega vodstva, po podpredsedniku vlade in tudi po premieru Ču En Laju, čeprav so plakate, na katerih so zmerjali Ču En Laja, kmalu strgali in nalepili druge.

PREDSEDNIK ZDA JOHNSON MED PRANJEM POSLANICE O STANJU UNIJE

Ena izmed zanimivosti kitajske kulturne revolucije je, da se Mao Ce Tung že dolgo ni pojavil v javnosti, da bi povedal, kaj si misli o dogajanju v deželi, da bi povedal, kakšno je njegovo

Tudi največji poznavalci kitajskega političnega življenja so se zadnje čase dostikrat razočarali. Dogodki ne potekajo po logiki. Rdeča garda iznenada na kakšnem mitingu v Pekingu proglasi novega »izdajalca, buržoaznega mandarina in pasjeglavca«, zahteva njegovo odstranitev, terja, naj ga ji prepuste, da ga bo razkazovala. Na takšnih shodih donijo klici »Da dao...!« (Dol z njim...!). Ključ vsakokrat dodajo novo ime. Nihče ne ve, kdo bo prišel na vrsto jutri. Brez skrbi so samo veliki Mao Ce Tung, njegova žena Čiang Čing, obrambni minister Lin Piao in kolikor toliko tudi predsednik vlade Ču En Laj.

Razgledi s 46. vzporednika

stališče do kulturne revolucije. Zakaj konec koncev zbijačo rdečegardisti tiste vodilne politike, ki so bili dolga leta najtesnejši sodelavci Mao Ce Tunga in tudi izvajalci njegove oziroma kitajske politike doma in v svetu.

Tako je bilo do srede prejšnjega tedna. Tedaj so najvišji forumi v Kitajski prvič javno potožili z revolucionarnimi uporniki. Bilo je zaradi spora med mestnim partijskim komitejem v Sanghaju in »revolucionarnimi uporniki«, se pravi, rdečo gardo. V Sanghaju je prišlo do srditih obračunavanj in prelivanja krvi. Čez nekaj dni so CK KP Kitajske, vlada, vojaška komisija centralnega komiteja in skupina za kulturno revolucijo CK podprli »revolucionarne uporniške organizacije« v Sanghaju. Teh organizacij je dvaintrideset. S podporo največjih štirih forumov na Kitajskem se je sanghajski mestni komite znašel v velikanski manjšini in njegovo delovanje je obsejano na propad.

Dokumenti, ki so jih objavili prejšnji teden in ob dogodkih v Sanghaju, so pokazali, da bistveno vprašanje kulturne revolucije ni, koga bodo rdečegardisti strmoglavili, marveč da gre za spopad v temeljnih pojmovanjih o tem, kako je treba reševati gospodarske, socialne in družbene probleme v deželi. V neposredni zvezi s tem pa je tudi boj za oblast, zakaj stran, ki bo zmagała, bo postavila nove voditelje.

Delavci v Sanghaju, Nankingu, Vuhanu, Šenjanu in drugih industrijskih središčih so stavalji, se upirali nasilju rdeče garde prav tako z nasiljem. Šlo je za probleme mezd, sistem nagrad, materialnih spodbud, delavskega zavarovanja in sploh standarda. Rdečegardisti so razglajali, da so »buržoazni elementi« znali izkoristiti težave za to, da so privabljali delavce k sebi z obljubami, da bodo uredili omenjene probleme, če bodo na njihovi strani, če se bodo uprli rdeči gardi. Gre za nasprotovanje med tako imenovano čisto proletarsko revolucionarno smerjo in tako imenovano ekonomistično smerjo. To nasprotovanje pa je le težko uspešno orožje v boju za ureditev socialnih in gospodarskih problemov delavskega razreda, še manj pa proti reakcijski buržoazni smeri. To so uvideli tudi voditelji kulturne revolucije. Centralni forumi v državi so namreč podprli klavzulo iz manifesta sanghajskih »upornikov«, da bodo vsa vprašanja, ki so se pojavila na gospodarsko-socialnem področju, reševali v poznejši fazi kulturne revolucije. Potemtakem kaže, da so v jedru kulturne revolucije sile, ki so dobro razumele nauk iz Sanghaja.

Topovi in maslo

Ob začetku vsakega leta, ko se ameriški poslanci in senatorji zberejo na prvem zasedanju novega kongresa, prebere predsednik tako imenovano poslanico o stanju Unije. To je pravzaprav nekakšno letno poročilo, v katerem je prikazano stališče administracije do problemov v preteklem in prihodnjem letu, kajpot ameriške politike.

Zaradi vse močnejšega divjanja vojne v Vietnamu so letošnja Johnsonova poslanica nestrpno pričakovali v vsem svetu. V poglavni zadevi, ki zanima ves svet, smo bili razočarani — to smo seveda pričakovali. Predsednik ZDA Lyndon Baines Johnson je namreč poudaril, da bodo Združene države Amerike nadaljevale vojno v Vietnamu brez popuščanja, dokler »sovražnik ne bo spoznal, da ga vojna stane več, kot mu lahko prinese«. S tem v zvezi je seveda moral povedati, kako namerava administracija dobiti denar za povečane vojne stroške. Napovedal je, da se bodo davki na dohodek povečali za 6 odstotkov in da morajo Američani računati na »večje stroške, večje izgube in večjo agonijo«. Johnson je tudi »razveselil« Američane z napovedjo, da se utegnejo davki še povečati, če bi se vojna zavlekla. Kajti v tekočem finančnem letu bodo imele ZDA 9,7 milijarde dolarjev primanjkljaja, v prihodnjem pa 8,1 milijarde dolarjev.

Vietnamska vojna bo letos stala Združene države Amerike nič manj kot dvajset milijard dolarjev, povzročila je velikanski poračunski primanjkljaj, ki ga mora Johnson zapolniti z najbolj neprijetnim ukrepom — zvišanjem davkov. Videti je, da je Johnson še vedno prepričan, da je Amerika dovolj bogata, da si lahko privoščijo takšno vojno, da si lahko privoščijo tako topove kot maslo.

V zvezi z Vietnamom je Johnson tudi dejal, da bodo ZDA še naprej podpirale vse pobude Organizacije združenih narodov in drugih faktorjev, da bi prišlo do mirovnih pogajanj brez poprejšnjih pogojev. Toda le nekaj ur prej je generalni sekretar OZN U Tant na tiskovni konferenci povedal novinarjem, da njegov načrt za mir v Vietnamu, v katerem predvsem zahteva brez-pogojno prekinitev bombardiranja DR Vietnama, da ta njegov načrt zavračajo predvsem ZDA in da je osrednji problem ravno v tem.

Potemtakem ni v tistem delu Johnsonove poslanice, ki zadeva vietnamsko vojno, nič novega. Vojna bo trajala, pogajanj ne bo, toda ZDA bodo vedno govorile, da so proti vojni in za pogajanja — ter se tako smejale v obraz vsem tistim, ki si prizadevajo, da bi na svetu zavladal mir.

STANE IVANČ

Protest velenjskih invalidov

Vojaški vojni invalidi iz Velenja, zbrani na svojem običnem zboru, pošiljajo protestno pismo in ostro obsojajo imperialistično in agresivno vojno ZDA v Vietnamu. Neodolno vietnamsko ljudstvo trpi zaradi umazanih težnj ZDA in preliva krvi za svoje nacionalno neodvisnost in svobodo. Vlada ZDA mora prenehati z načrtanim uničevanjem miroljubnega vietnamskega ljudstva. Amerikanci so po drugi svetovni vojni sodelovali pri sojenju nemških vojni zločincev, danes pa sami delajo zločine in se po-

služujejo najbolj grozljivih sredstev iz časa delovanja nacističnega vojnega stroja. Vojaški vojni invalidi podpiramo prizadevanja naše vlade in vseh miroljubnih sil na svetu za prenehanje sovražnosti v Vietnamu. Menimo, da morajo ZDA takoj umakniti svoje oborožene sile iz južnega Vietnama in omogočiti ljudstvu te dežele, da se brez pritiska od zunaj odloči za družbeno ureditev, ki mu najbolj ustreza.

Invalidi ZVVI Velenje

KULTURNI OBZORNİK

Spomenik revolucije v Mariboru

Po 21 letih bomo v obmejnem Mariboru le dobili osrednji spomenik, ki bo simboliziral podoba revolucije. Dosedaj je bilo o tem ničliko razprav, posvetovanj in razpisov, vendar brez uspeha. Na boljše se je premaknilo šele lanske pomlad, ko je posebni sklad za postavitev spomenika revolucije (ustanovljen pri Mestnem svetu Mari-

grajeni avtor ak. kipar Slavko Tihec iz Maribora in drugi strokovni sodelavci menijo, da je ta prostor najbolj primeren z ozirom na obliko spomenika in pa na okolje, ki bo na tem prostoru nastalo.

Ko so nedavno v Mariboru odprli razstavo prijavljenih osnutkov za bodoči spomenik revolucije, je predstavnik ži-

rije Tone Ulrih-Kristl opozoril, da so z natečajem omogočili sodelovanje najširšemu krogu likovnih umetnikov. Prvonagradjeni osnutek pa je Tone Ulrih-Kristl takole opisal:

»Nagradjeni osnutek, katerega avtorja sta akademski kipar Slavko Tihec in ing. arh. Branko Kočmut, oba iz Maribora, ni zadostil le pogojem razpisa, ampak je tudi privlačen in razumljiv za vse, ki za preveč abstraktno umetnost niso razpoloženi. Spomenik se urbanistično dobro vključuje v dano okolje s tem, da je postavljen v središče glavnih pogledov. S svojo oblo omogoča enakovredne poglede, vendar pa je glavni pogled v smeri vzhod-zahod. S svojo okroglo obliko je popolnoma nasproten okolnim objektom in mu je s tem dana dominantnost. Veliko izrazno moč ima z upoštevanjem svetlobe in sence. S tem dobro poduraria prikazano vsebino. V osvetljenem delu upodobi revolucijo, borbo in zmago in se dvigne navzgor. Mračnejši del ima v nasprotni smeri prikazan težji del obdobja: stavke, ječe, izsiljevanje, streljanje talcev. Upoštevan je tudi akustični moment. Po oblikovni in vsebinski strani je globok in sugestiv.«

Skraini na desni akad. kipar SLAVKO TIHEC in prvonagradjeni osnutek »Spomenik revolucije« v Mariboru

Drago Miklavc

Preskromen je spomenik v Dražgošah

Dne 8. januarja je minilo petindvajseto leto, odkar je nemški okupator sklenil obroč okrog Jelovice. Takrat so Nemci pripeljali v Rudno šest topov. Cankarjev bataljon je zasedel položaje in pričela se je bitka, v kateri se je od 9. do 11. januarja 1942 180 partizanov junosko borilo proti 3000 odlično opremljenim nemškim vojakom. Dražgoška bitka je postala simbol brezmejnje ljubezni do domovine. Tisto, kar se je zgodilo v Dražgošah tri dni kasneje, je za dolgo časa preselilo strahote okupatorjev proti nedolžnemu prebivalstvu. Divja drhal je vdrla v vas, jo požgala

in nad prebivalstvom počela nezasišana hudodelstva.

Po vojni so v Dražgošah postavili žrtvam spomenik v bregu med njivami. Skromen je ta spomenik, če ga primerjamo z veličino krvi, prelite na dražgoških tleh. Toda tu ni le spomenik, ki bi pričal o trpljenju za svobodo. Obnovljena vas, nova šola, nov zadržni dom, vse to je spomin na tragedijo, o kateri bodo pripovedovali še mnogi rodovi. V načrtu je tudi nov spomenik, ki bo s svojo monumentalnostjo poudarjal veličino dražgoške bitke. — Na sliki: člani ZB NOV Moste-Polje ob spomeniku v Dražgošah.

Člani ZB Moste-Polje so obiskali Dražgoše in spomenik ustreljenim talcem

»Kozara« na prvem mestu

Po podatkih razdeljevalcev filmov v naši državi sta imela v obdobju od 1. januarja 1957 do 31. decembra 1965 največ obiskovalcev jugoslovanska filma »Kozara«, avtorja V. Bula-jića — 3.623.000, in »Kapetan Lešir«, avtorja Z. Mitrovića — 2.442.000 gledalcev. Hkrati sta bila to jugoslovanska filma, ki so ju najbolj prodajali v tujino. Tako so na primer film »Kozara« prodali v 103 države.

Imeli smo ljudi — v poljani cvet. Imeli smo jih, — vrhu gore hrast ...

ZVONKA BENČIČ

Pred nekaj dnevi smo k poseljenju potiki pospremili tovarišco Zvonko Benčič, poročeno Tul, doma iz Hrpej pri Kozari. Kot napredna mladinka je tovarišca Benčičeva vedela, kje je njeno mesto v pričetku leta 1943 so je priključila narodnoosvobodilnemu gibanju. Takrat so v Hrpej prišli prvi organizatorji OF. Svoje naloge je tovarišca Zvonka opravljala dosledno in odločno. Zato je bila sprejeta v SKOJ. V tem času se je poročila s Francetom Tulom in skupaj sta zakonca opravljala zadane naloge. Kruta usoda pa je tovarišco Benčičevko tik pred osvoboditvijo in rojstvom hčerke iztrgala moža. Okupatorji so ga 5. aprila zažgali v zloglasni tržški Rižarni.

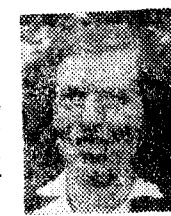
Tudi po končani vojni je tovarišca Benčičeva nadaljevala svoje politično delo. Zadržala se je v Dražgošah v podjetju TOS v Hrpej in opravljala dolžnost odbornice občinske skupščine.

Slava njenemu spominu!

KRISTINA CVETKO

V ljubljanski bolnišnici je umrla tovarišca Kristina Cvetko iz Zepovca, tri mesece pred smrtjo je trpela v hudi bolezni. Zapustila nas je v najlepših letih življenja, v 46. letu starosti.

Kot obveščevalka je tovarišca Cvetkova pričela delati leta 1942. Njena trnova pot mladosti se je tako podaljšala še za tri leta boja za lepše življenje. Po osvoboditvi se je preselila v Zepovce v Prekmurju, kjer je s svojimi pridnimi rokami razveseljevala na delovnem mestu in v družini. Tovarišca Cvetkova je zapustila tri otroke in moža. Za tvoje požrtvovalno delo se ti zahvaljujemo, draga tovarišca! Lahka naj ti bo slovenska zemlja!

MARJANCA DEMŠAR

Zahrtna bolezen nam je zadnji dan starega leta ugrabila Marjanca Demšar, star 42 let. Tovarišca Demšar se je rodila v kmečki družini v Delnicah v Poljanski dolini; življenje ji že v rani mladosti ni prizanašalo: služila si je vsakdanji kruh, ker ga doma za vso družino ni bilo dovolj.

Za NOB je pričela delati leta 1943; vsa njena družina je pomagala aktivistom in partizanom. Takoj po vojni se je z velikim početom vključila v obnovo porušene domovine. Zaposlena je bila v Mariborski tekstilni tovarni, v Tovarni tiskanega blaga v Kranju, na TNZ v Kranju in v Ljubljani; razen tega je vrsto let delovala v raznih družbeno-političnih organizacijah. Svoje delo je vedno opravljal vestno in požrtvovalno. Vsakogar je razumela in znala s njim najti toplo besedo. Zato jo bomo ohranili v trajnem spominu.

PRAVNA POSVETOVALNICA

Pravice vojaških vojnih invalidov

C. L. Parecag, Sečovelje — Radi bi vedeli, kakšne pravice ima vojaški vojni invalid z 80 % invalidnostjo, z mesečnimi dohodki 79.000 S-din in otroškimi dodatki. Ali se njegova žena lahko zaposli, ali se lahko zaposli sezonsko in koliko lahko znašajo njeni osebni dohodki, da ne bi bil invalid prikrajšan na invalidnini. Radi bi vedeli, ali lahko imate kaj zemlje, koliko je lahko te zemlje in kdaj lahko zemlja vpliva na dodatke. Imate namreč tri nedolžne otroke in so zato ta vprašanja bistvene važnosti.

V smislu določil zakona o vojaških vojnih invalidih imajo vojaški vojni invalidi razen do invalidnine tudi pravico do invalidskega dodatka. Pravico do njega imajo vsi vojaški vojni invalidi od I. do V. skupine ne glede na starost in pri-

dobitno zmoglost, drugi invalidi pa le, če so stari nad 65 let (ženske nad 55 let) ali so pridobitno popolnoma nezmožni. Predpogoji, da se invalidu prizna invalidski dodatek, pa so še ti: da ni v delovnem razmerju, da ne opravlja samostojne poklicne oz. gospodarske dejavnosti, da ne dobliva starostne, invalidske ali druge pokojnine v višini prek 16.000 S-din in da sam ter določeni člani njegove družine nimajo skupnega osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, ki bi presegal 5500 S-din mesečno na družinskega člana. Pri tem je treba vedeti, da osebni dohodki invalida ne smejo presegati 16.000 S-din ne glede na število njegovih družinskih članov.

Razen tega pa je treba upoštevati, da zakon o vojaških vojnih invalidih izrecno dolo-

ča, da je invalidski dodatek odvzeten od skupnega osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti oz. drugih rednih dohodkov upravičenca in njegovih družinskih članov, zakonca, otrok in staršev, ki živijo v skupnem gospodinjstvu. Pri tem so kot drugi dohodki mišljeni osebni dohodki iz rednega delovnega razmerja, od opravljanja obrtne dejavnosti, dohodki od premoženja in stavn in tudi stipendije. Pri tem se šteje povprečni mesečni osebni dohodek iz prejšnjega polletja, zmanjšan za 50 % pri tistih, ki prejemajo pokojnino, pokojnina prejšnjega meseca, zmanjšana za 50 odst., in pri obrtnikih dohodek iz prejšnjega leta, ki je bil podlaga za odmero davkov. Za osebni dohodek od kmetijske dejavnosti pa se šteje katastrofski dohodek iz prejšnjega leta, povečan štirikrat in deljen z 12. Tako ugotovljeni dohodek ne sme preseči 5500 S-din mesečno na družinskega člana. Dohodek iz drugih dejavnosti (npr. iz delovnega razmerja) pa se deli po številu družinskih članov na enake dele in je tako ugotovljeni znesek, ki njem ugotovljenega dohodka, odpače na družinskega člana, ki ne bo smel presegati 5500 S-din na družinskega člana.

Vojaškim vojnim invalidom, ki se sami preživljajo, se invalidski dodatek poveča še za 8000 S-din. Po posebni uredbi, ki podrobno določa način izračunavanja invalidskega dodatka, pa se šteje, da se invalid sam preživlja, če v svojem gospodinjstvu nima pridobitno zmognih sorodnikov oz. ožjih družinskih članov, ki bi bili v delovnem razmerju ali v pokojni ali bi imeli svoje zemljišče.

Po vaših podatkih je sklepati, da vaša žena ni zaposlena niti ne posedujete zemljišča. Če se bo vaša žena stalno zaposlila in bodo njeni redni mesečni dohodki tako visoki, da bodo presegli znesek 16.000 S-din mesečno na družinskega člana, potem boste izgubili pravico do invalidskega dodatka. V primeru žene zaposlitve boste v vsakem primeru izgubili dodatek 8000 S-din, če ga morata že prejemate. V primeru, če posedujete ali boste posedovali kmetijski zemljišče, pa bo vaš invalidski dodatek odvzeten od višine katastrofskega dohodka oz. po je tako ugotovljeni znesek, ki njem ugotovljenega dohodka, odpače na družinskega člana, ki ne bo smel presegati 5500 S-din na družinskega člana.

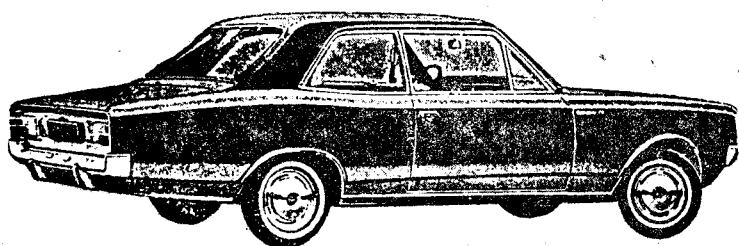
POOBLAŠČENI ZASTOPNIK **avtotehna** LJUBLJANA

OPEL REKORD		
dvoje vrat	1500 ccm	DM 6.600
štiri vrata	1500 ccm	DM 6.900
CARAVAN — troje vrat	1500 ccm	DM 6.900
OPEL KADETT		
dvoje vrat	1100 ccm	DM 4.982
štiri vrata	1100 ccm	DM 5.328
CARAVAN — troje vrat	1100 ccm	DM 5.328

Dobava iz konsignacijskega skladišča v Ljubljani.

PREDSTAVNIŠTVA:

LJUBLJANA — Titova 25, tel. 312-022 • ZAGREB —
 Illica 13, tel. 23-598 • BEOGRAD — Brankova 14, tel.
 629-354 • RIJEKA — Rade Končara 44/VI, tel. 23-919 •
 SARAJEVO — Senoina 8, tel. 25-111

veletrgovina

Ljubljana, Bežigrad 6
 telefon 310-066

Trgovsko podjetje z gumo, plastičnimi masami, usnjem, čevlarskimi potrebščinami, tesnilnimi materiali, tehničnim tekstilom, zaščitnimi sredstvi, usnjeno — plastično — tekstilno in kovinsko galanterijo, birotehniko, opremo za gostinstvo, trgovine in mlinsko industrijo.

Obiščite nas in se prepričajte o asortimentu in o solidni postrežbi v naših skladiščih za Bežigradom, na Šmartinski cesti in poslovalnicah »ASTRA« v Ljubljani, Kranju, Kopru, Celju in Mariboru.

Lesnoindustrijsko podjetje Slovenj Gradec

PROIZVAJA:

ZAGAN LES IGLAVCEV ZA IZVOZ IN DOMAČI TRG,
 LADIJSKI POD, PANEL PLOŠČE, RISALNE DESKE,
 STAVBENO POHIŠTVO IN OGRODJA ZA KAVČE

Splošno gradbeno podjetje Hrastnik

IZVRŠUJE VSA DELA
 NA NIZKIH IN VISOKIH ZGRADBAH
 SOLIDNO IN V DOGOVORJENEM ROKU

Vsej gradbeni operativi in delovnim ljudem, ter poslovnim prijateljem želimo mnogo delovnih uspehov in se priporočamo za naklonjenost v 1967. letu.

Ko opremljate stanovanje, ne pozabite na izdelke

TOVARNE DEKORATIVNIH TKANIN

LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 280

ki vam nudi:

sodobne pohištvene tkanine v širokem asortimentu
 razne dekorativne tkanine
 volnen in svilen pliš za dekoracijo in oblačila
 umetno krzno perzijan

Zahtevajte povsod pohištvene tkanine uglednega podjetja
 in zadovoljni boste!

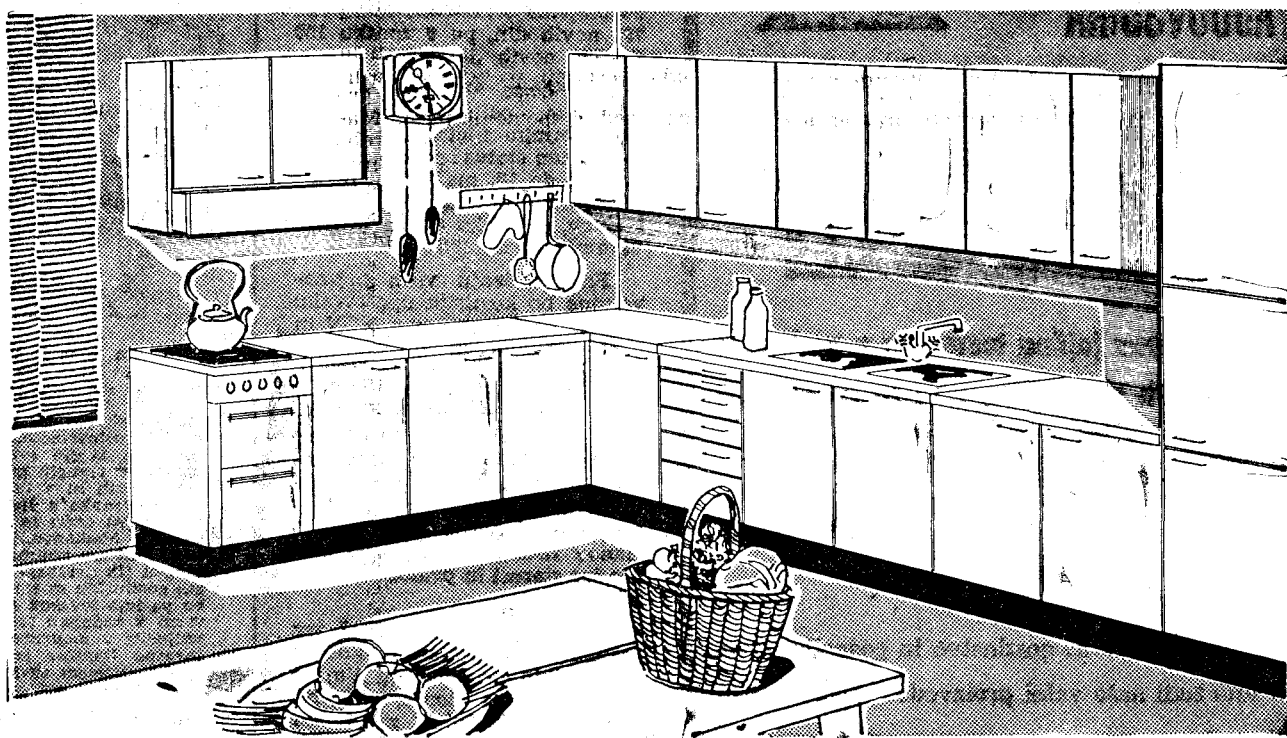
Zavod za posredovanje
 zaposlovanja invalidov in drugih oseb

TIKA TRBOVLJE

- nudi usluge in izvršuje naročila v kartonaži
- knjigoveznici in tiskarni

Za cenjena naročila se toplo priporoča
 delovni kolektiv in želi vsem novih delovnih
 zmag v 1967. letu.

LIP Zagorje

KUHINJA KUKU
 UDOBNOŠT VESELJE IN PONOS

TOVARNA USNJA

»STANDARD«

KRANJ

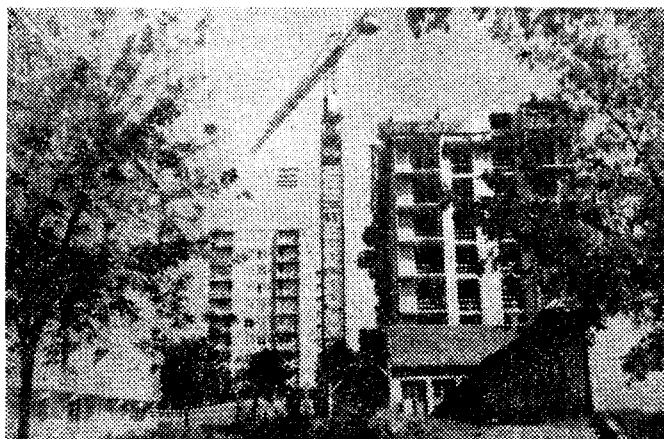
NUDI VSE VRSTE ZGORNJEGA IN SPODNJEGA USNJA
 IN KEMIČNIH IZDELKOV ZA ČEVljARSKO INDUSTRIJO

*V letu 1967 želimo nadaljnjega
 plodnega sodelovanja z vsemi poslovnimi prijatelji*

SPLOSNO GRADBENO PODJETJE
KONSTRUKTOR
MARIBOR - SERNČEVA UL. 8 - TELEFON 22-881

**GRADI STANOVANJA ZA TRG IN VSE
OBJEKTE VISOKE GRADNJE HITRO, SO-
LIDNO IN PO ZMERNIH CENAH**

**S SVOJIMI GRADBIŠČI IN OBRATI DO-
MA IN V AVSTRIJI ŽELIMO VSEM DE-
LOVNIM LJUDEM SREČO V NOVO-
LETU!**

Priznavalnine v Trbovljah

Občinska skupščina Trbovlje je na zadnji seji sprejela nov odlok o priznavalninah in družbeni pomoči ter dala soglasje k novemu pravilniku o kriterijih za njihovo dodeljevanje.

Iz občinskega proračuna je bilo lani dodeljeno 153.600 novih dinarjev za priznavalnine; zdaj prejema 135 upravičencev stalne priznavalnine, in sicer 12 nosilcev Partizanske spomenice 1941, 32 vojaških vojnih invalidov, 54 borcev ter 26 oseb, ki jim je priznan status borca. Enkratno priznavalnilno pa je prejelo nad 10 oseb. Do sredine decembra pa je bilo vloženih še nadaljnjih 61 novih vlog za dodelitev priznavalnine.

Za letošnje leto pa bi potrebovali za priznavalnine 223.400 novih dinarjev.

V odloku je določeno, da se lahko dodeli priznavalnine borcem, invalidom, aktivistom NOB, internirancem, zapornikom, udeležencem španske državljanske vojne, ki jim je posebna doba priznana v dvojnem številu, in predvojnimi političnim revolucionarjem, če so aktivno sodelovali v NOV.

Denarna sredstva za priznavalnine in družbeno pomoč so vsako leto predvidena v občinskem proračunu, delno jih prispevajo tudi delovne organizacije. Vsa ta sredstva se namenijo skladu za borce.

S pravilnikom je določeno, da se lahko dodeli stalna priznavalnilna oziroma družbena pomoč upravičencu le iz enega naslova.

Priznavalnine v višini 200 do 300 N-din se lahko dodeli narodnim herojem, nosilcem Spomenice 1941 in španskim borcem, če njihov skupni čisti mesečni dohodek ne presega 1120 novih dinarjev.

Vojaškim vojnim invalidom od I. do IV. skupine, če nimajo mesečno dohodkov nad 880 novih dinarjev, se lahko dodeli priznavalnilna v višini 80 do 200 novih dinarjev.

Aktivnim udeležencem NOV od 1. jan. 1942 do 15. maja 1945, če prejema mesečno manj kot 790 novih din, pa v znesku 100 do 150 novih dinarjev.

Političnim aktivistom, internirancem, političnim zapornikom, vojnim ujetnikom, ki jim je priznan status borca od 1. maja 1941 do 15. maja 1945 in nimajo mesečno nad 700 N-din dohodkov, se lahko dodeli priznavalnilna 100 do 150 N-din itd.

Pri določanju višin priznavalnine bo komisija upoštevala: zasluge posameznikov v NOV in POJ, aktivno in organizirano delo za cilje NOB na terenu, zadržanje borca ali aktivista v zaporu in koncentracijskem taborišču in pozneje, stopnjo invalidnosti in sedanje zdravstveno stanje, udeležbo v španski državljanski vojni oz. predvojni revolucionarno delo, število članov družine in gmočno stanje ter starost in pridobitno sposobnost.

Invalidom NOV in POJ ter osebam, ki so postale invalidi v zavezniških armadah in jim je priznan status borca, pripada poleg priznavalnine za vsako koledarsko leto udeležbe v NOV in POJ, oziroma v zavezniški armadi, še po 25 novih din na mesec. Ta določba pa ne velja

za tiste, ki so stopili v NOV ali POJ oziroma v zavezniško armado po 31. decembru 1944.

Enkratna družbena pomoč se lahko dodeli v višini od 50 do 150 novih din, če je taka pomoč potrebna zaradi težje bolezni v družini, nakupa ortopedskih pripomočkov za družinske člane, za šolanje otrok oz. v drugih, res nujnih primerih. V posebno utemeljenih primerih pa lahko enkratna družbena pomoč pre-

sega znesek 150 N-din, dodeli pa se lahko največ do višine 500 novih dinarjev.

Višina priznavalnine in družbene pomoči se vsako leto uskladi z življenjskimi stroški in se v ta namen po potrebi spremeni tudi višine priznavalnine.

Komisija pa je dolžna vsake šest mesecev ugotavljati upravičenost izplačevanja priznavalnine in družbene pomoči.

Sestanek nekdanjih borcev dolenskega odreda

Dne 22. novembra je bil v Ljubljani sestanek borcev Dolenskega odreda, katerega se je udeležilo precej borcev tega odreda. Na tem sestanku so ustanovili odbor, ki bo zbral zgodovinsko gradivo in ga pripravil za kroniko tega odreda. Knjiga bo predvidoma izšla leta 1968 ob 25. obletnici ustanovitve odreda. Odbor bo deloval po komisijah, ki jih je v ta namen že ustanovil.

Na sestanku je bilo med drugim tudi ugotovljeno, da je najprej treba izdelati evidenco vseh, ki so bili v odredu. Le s pomočjo vseh nekdanjih borcev in bork odreda bo odbor lahko zbral izčrpno zgodovinsko gradivo, plod tega pa bo kronika, ki bo pravi dokument odreda in bo dal odredu pravo mesto v zgodovini naše ljudske revolucije. Zaradi tega odbor prosi vse, ki so bili v Dol. odredu, da pošljejo vse osebnostne podatke in točen naslov. Svoje padlih in umrlih oziroma njihove soborce pa prosimo, da tudi o njih pošljejo podatke.

Vse podatke, sporočila, napisane spomine, dokumente in ostalo gradivo pošiljajte na naslov: ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV NARODNOOSVOBODILNE VOJSKE SLOVENIJE, Ljubljana, Beethovnova 10 (za odbor Dol. odreda).

Odbor pričakuje vsestransko pomoč vseh borcev in bork tega odreda. Cimveč naj pišejo spominov, dajo naj na razpolago vse dokumente, ki jih še imajo, prav tako fotografije in drugo gradivo, ki bi kakorkoli pripomoglo k izpolnitvi zgodovine odreda.

Odbor DO

Preberite tudi to!

V zadnjem času je uredništvo prejelo od svojih naročnikov — vojaških vojnih invalidov — več pism. V njih sprašujejo, katere pravice jim v pogledu zdravstvenega varstva gredo po najnovejših predpisih invalidskega varstva. Predvsem jih zanima, kako je s plačevanjem pristojbine za recepte in s plačevanjem določenih zdravil.

Da bi odgovorili kar vsem, naj navedemo člen 50 zakona o vojaških vojnih invalidih. Le-ta se glasi:

»Vojaški vojni invalidi imajo pravico do zdravstvenega varstva ves čas, dokler jim je to varstvo potrebno, ne glede na to, ali jim je to potrebno v zvezi z vojno invalidnostjo ali pa neodvisno od nje.

Z zdravstvenim varstvom po tem zakonu so zagotovljene vojaškim vojnim invalidom vse njegove oblike, ki jih določa temeljni zakon o zdravstvenem

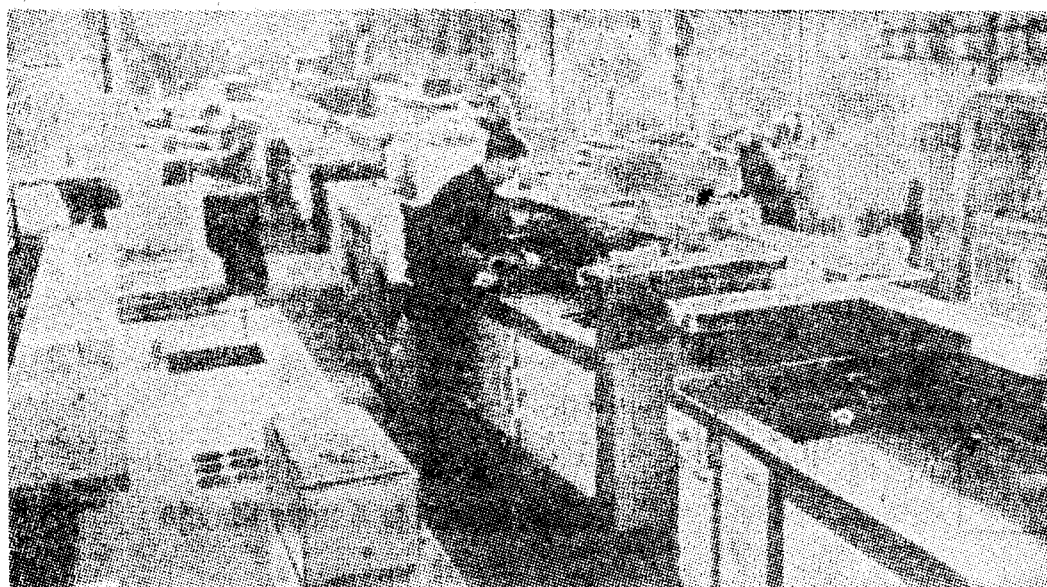
zavarovanju, kot tudi zdravstvene s popolno oskrbo v naravnih zdraviliščih.

K temu je treba pripomniti, da obstajata še poseben pravilnik o zdravljenju vojaških vojnih invalidov in v naravnih zdraviliščih, pa tudi pravilnik o oskrbovanju vojaških vojnih invalidov s protezami, ortopedskimi in drugimi pripomočki.

V zakonu o vojaških vojnih invalidih je tudi 53. člen, ki pravi:

»Uživalci zdravstvenega varstva po tem zakonu prispevajo k stroškom za zdravila in za cepljenje, in sicer v tistih primerih in tolikšne zneske, kot to določajo predpisi o zdravstvenem zavarovanju.«

Iz navedenega sledi, da so v pogledu prispevanja k stroškom za zdravila (plačevanje pristojbin za recept in plačevanje določenih zdravil) vojaški vojni invalidi izenačeni z drugimi socialnimi zavarovanci.

Loška tovarna hladilnikov

Skotja Loka je v industrijskem svetu znana zaradi svoje industrije hladilnikov. Loška tovarna hladilnikov po številu zaposlenih delavcev ni samo največja tovarna v občini, saj zaposluje v treh obratih skupaj 794 delavcev, ampak je tudi pojem med jugoslovanskimi proizvajalci hladilne tehnike. Naprave, ki jih tovarna izdeluje, so sestavni del opreme v mnogih gostinskih podjetjih, v trgovinah, v mesnicah in v mlekararnah, skratka povsod, kjer imajo opravka z živili, ki se hitro pokvarijo. Svoj proizvodni načrt je tovarna razvila v smeri komercialnega hladilstva, kar pomeni, da izdeluje v glavnem hladilne naprave, ki niso za široko potrošnjo, ampak jih uvrščajo med investicijsko opremo mnogih gostinskih in trgovskih podjetij. V svojem sestavu pa ima tovarna tudi livarno. Pravi livarna je tovarni v zadnjem letu omogočila, da se je uspešno vključila v mednarodno delitev dela, saj z dansko tovarno Danfoss izmenjuje proizvodnjo, LTH dobavlja Dancom svoje odlikte, Danco pa Skofjelečarom hladilno avtomatiko. Tako so se v deviznem samofinanciranju znašli popolnoma pokriti in jim pomanjkanje deviz ne povzroča večjih težav.

Tovarne pa ni mogoče opisati brez ljudi, ki v njej delajo. Tudi nič novega o njej ni mogoče reči, če nam v tovarni ne odklenejo ključavnice, kjer so spravljene njihovi načrti.

ZASČITNI DEŽNIK

Nekateri ljudje v tovarni menijo, da mora tehnična služba držati delavcem zaščitni dežnik. Razvoj tovarne mora biti vedno nekaj let pred tržiščem.

Tehnični direktor inž. JERNEJ BENEDIČIČ s tem soglaša: »Za razvoj gre pri nas precej denarja. Težave pa so, ker razvojne cene pri nas zvedel pozno. Svetovna cena nam je zdaj pri vseh naših novih izdelkih izhodišče. Po tej poti smo se zadnji dve leti lahko vključili v izvoz in mednarodno delitev dela. Nastajajo tudi pogoji za kooperacijsko sodelovanje, ki ga imamo z zahodnonemško tovarno TN. Tudi z danskim proizvajalci hladilne avtomatike imamo dobre poslovne stike. Naš razvoj pa je seveda odvisen od mnogih čimteljev in od tega, kaj delavci v naši tovarni lahko napravijo. Rekonstrukcije, ki smo jo pred leti začeli, nismo izpeljali do konca. Z njo nadaljujemo, kolikor imamo na razpolago lastnih sredstev. Ostali smo tako brez strojne obdelave, naša ni sodobna in to je ovira, ki ima svoj vpliv na kvaliteto izdelkov.

Tovarna hladilnikov je v zadnjem letu postavila na tržišče nekatere nove izdelke, med katere prištevajo ledomat, napravo za proizvodnjo ledenih

kock, konservator in večje polimerizacijske hladilne kompresorje. Zlasti zadnji izdelki utegnejo biti na tržišču iskani, saj omogočajo zamrzovanje večjih količin hrane in ga pripravljajo predvsem za potrebe kmečkih domaćih.

Tržišče je na splošno tudi za hladilnike vedno bolj zahtevno. Šef prodaje FRANC LOGONDER meni, da se bodo v tovarni morali poslužiti novih oblik prodaje. Na sejnih, kjer so nekoč lahko prodali vse, kar so izdelali, postajajo kupci bolj zahtevni:

»Letos je naša tovarna sodelovala na mnogih sejnih doma in v tujini. Doma smo uredili razstavne prostore na petih sejnih, v tujini pa smo razstavljali v Moskvi, Brnu, Gradcu, Plovdivu, Leipzigu, Kölnu, Hannoverju in Münchnu. Seveda takšni nastopi lahko prinesejo uspeh šele po daljši dobi. Naš namen pa je, da kupce tudi sami poiščemo. Z edinim našim izdelkom, ki je namenjen za široko potrošnjo, s konservatorjem, smo že seznanili nekatere vasi. Pred kratkim smo napravili poskus v Naklem. Preizkušali smo konservator, ki lahko uporabno služi kmetom. Odziv med kmečkimi prebivalstvom je bil ugoden, saj je kupna moč kmetov precejšnja. Podobne naprave pa kmetje v tujini že na veliko uporabljajo.

V loški tovarni hladilnikov so začeli vgrajevati hladilne agregate tudi v tovarnjake domače proizvodnje. Lani so opremili 10 tovarnjakov s hladilnimi napravami.

MESTO SAMOUPRAVLJANJA

Samoupravljanje v tovarni ni samo besedičenje, ampak tudi odločanje o važnih problemih gospodarnosti, proizvodnje, delitve in nagrajevanja. Predsednik upravnega odbora inž. Jože Sever je pri oceni samoupravljanja v podjetju prepričljiv: »Trenutno se naši samoupravni organi največ ukvarjajo s tržiščem. Mnoge seje so zelo burne, ko obravnavamo poslovna poročila strokovnih služb. Tudi razprave o odgovornosti so s tem v zvezi zelo pogoste. Moram reči, da problemov ne rešujemo v rokavcih.«

Viljem Medved, sekretar tovarne, pa ga dopolnjuje:

»Delo delavskega sveta je prav tako na primerni višini. Včasih se kar čudim, kako zrelo delavci razpravljajo, če se jim nalije čistega vina, čeprav so v delavskem svetu mnogi delavci. Več prisrčnosti bomo dali tudi delovnim enotam, saj jim nametavamo dati pravico, da bodo samostojno razpolagali s sredstvi sklada skupne porabe. S tem se bo samoupravljanje tudi spodaj utrdilo.«

Novi proizvod kombinata

»MLINOTEST«
AJDOVŠČINA

TORTELINI

so polnjena jajčna testenina z nadevom
najboljših vrst mesa, sira in raznih začimb

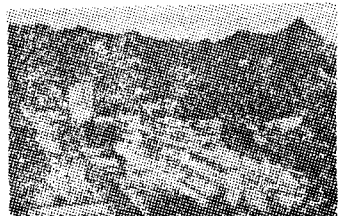
Uporabljajo se kot samostojna jed v raznih omakah ali na juhi.

To je nova pridobitev za gostinstvo in gospodinjstvo.

Priporočamo tudi naše vafel proizvode — napolitanke različnih vrst.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

SVETOVNO ZNANO ZDRAVILIŠČE IN LETOVIŠČE

INDIKACIJE:

- bolezn jeter in žolča
- bolezn želodca in dvanajstnika
- bolezn presnove: sladkorna bolezen, toščavost
- kronično vnetje ledvic
- težave v prebavitih

Mineralne kopeli, moderna hidroterapija, fizikalna terapija

ja. Sloveča dietna in splošna restavracijska kuhinja, kavarna v 12. nadstropju z lepim razgledom, komfortne sobe, vsako sredo, soboto in nedeljo ples, kulturne prireditve! Posebni 10, 15 in 21-dnevni aranžma za domače goste. — Vse informacije daje Receptija zdravilišča Rogaska Slatina. Za vaše zdravje — samo Rogaska Slatina!

Občni zbor borcev iz Senovega

Pred nedavnim so se člani združenja borcev Senovo zbrali na svojem občnem zboru. Kljub slabemu vremenu jih je prišlo 223, kar moremo le pohvaliti.

Potem ko so se udeleženci z enominutnim molkom oddolžili spominu na 6 lani umrlih članov organizacije in na Borisa Kraigherja, so pregledali uspehe dela v zadnji mandatni dobi. Na splošno so ugotovili, da je odbor delal uspešno, kar se je odrazilo na več pomembnih akcijah. Med drugim je odbor poskrbel, da se je 220 članov brezplačno

zdravilo. Ugotovili so tudi, da je občinsko združenje dodelilo podpore pri učenju 21 otrokom članov ZB, obenem pa so priporočili, naj še naprej skrbijo za te otroke, saj osnovno združenje tega ne more.

Ob koncu je predsednik združenja borcev občine Krško Karl Šterban razdelil odlikovanja tovaršem, ki jih je odlikoval predsednik republike Tito; odlikovanja so dobili Jože Cetrtič, Jože Kovačič, Anton Tržan, Milan Labohar, Franc Hercog in Anton Gubenšek.

k. k.

LJUBLJANA

PRIMERNO NOVOLETNO DARILO ZA VSAKOGAR
DOMAČE IN UVOŽENE ŠPORTNE POTREBŠČINE ZA ZIMSKE DNI

V III. NADSTROPJU TRGOVSKE HISE **nama** TOMŠIČEVA ULICA 2

SMUČI:

- Super VSL
- Standard Metalle
- Start Metalle
- Olympic Hickory
- Skymaster — acryl
- Combination
- Jet — acryl
- Jet — navadne in z okovjem

Plonir — acryl:

- navadne in z okovjem
- VARNOSTNE VEZI:
- Tyrolia (avstrijske)
- Skymaster (avstrijske)
- Antigips (domače)
- Junior (vzhodnonemške)
- Mesta (vzhodnonemške)
- SMUČARŠKE PALICE, aluminij

DRSALKE:

- za hokej
- Polar in Tempo
- za umetno drsanje
- Kristal
- Novost:
- drsalke za otroke
- Bobles

SANKE

- navadne in kolarske,
- SMUČARSKI CEVLJI,
- DRŠALNI CEVLJI,
- za moške in ženske
- HOKEJSKI CEVLJI
- TRENERKE
- nemške in domače
- SMUČARSKI PU OVER-JI

VELIKA IZBIRA • UGODEN NAKUP • NAKUP TUDI NA POTROŠNIŠKI KREDIT

nama

LJUBLJANA

nama

SOŠOLCI

MILE PAVLIN:

Noč je bila lepa, svetil je mesec. Savo je legel pod košat grm, nekaj časa strmel v zvezde, potem pa zaspal. Ko se je zjutraj zbudil, so bili obveščevalci že odšli. Za zajtrk so si kurirji in stražarji skuhalih redek močnik. Jedel je z njimi, oči pa so ves čas begale proti vasi.

Tega dne je bil še bolj nestrpen. Šele proti poldnevju je prišel kurir, takoj nato pa obveščevalec s poročilom.

»Našli smo najprej eno skladišče, potem pa še drugo. V enem je bilo kakih sto parov že nošenih vojaških čevljev raznih vojsk in tudi močne civilne obutve. Po orodju in hiši so že prej sodili, da je bil gospodar nekakšen priučeni čevljar. Toda kje je dobil čevlje in zakaj mu bodo? Žena molči, moža ni doma. Je pač v Ljubljani, kjer strehe popravlja. Dejansko pa je nekje domobranec, kdove katero partizansko čevljarsko delavnico so napadli. Pobral je čevlje, jih zanesel domov in tu skrli, da bi jih po vojni počasi popravil in prodajal...«

Pri nas nihče ničesar ne skriva in ne spravlja, je na tihem pomislil Savo in se spomnil, koliko zlata je imel v rokah ob italijanski kapitulaciji, pa je vsega do zadnjega cekina oddal štabu. Ta pa že čevlje spravlja za povojne čase...

»V drugem skrivališču smo našli vrečo sladkorja in sodček soli. Črna borza. Tudi nekaj angleškega perila, vsega prestreljenega. Spet mož, ki je slalil mrljice in jim kradel obleko, da bi jo prodajal. Tudi iz tiste hiše ženska noče črniti besedice.«

»Kaj pa župnišče in cerkev?«

»Od tam se še niso vrnil...«

Spet neskončno dolgo popoldne, polno pričakovanj. Nato večerna zarja, mrak in prihod obveščevalcev.

»Kako je bilo v župnišču?« je najbolj zanimalo Sava.

»Preiskali smo vsako ped, pa nikjer niti sledu o kaki sumljivi zadevi. Tudi cerkev smo vso obrnili razen tabernaklja in nekaterih drugih takih kotov. Bali smo se, da nam ne bi zaradi tega kdaj očitali, kako smo oskrnili cerkev. Sicer pa je kaplan tabernakelj sam odprl.«

»Kako sta se kaj obnašala z župnikom?«

»Župnik je precej godrnjal, ugovarjal in zinil tudi nekaj ostrih na naš račun. Kaplan je bil neverjetno ljubezniv in ustrezljiv. Skliceval se je nate in povprašal, kje si. Rekel sem, da si nekje v dolini Krke ali okoli Toplice. Sporoča ti lepe pozdrave in te vabi, da ga obiščeš. Drugače pa ni bilo slabo v farovžu,

na. Pili smo tistega zatega, ki se sveti kot cekin, pa belega kruha tudi ni manjkalo. Takih farjev je pa malo. Pa kako je govoril, kot bi rožice sadil...«

»Kaj je pripovedoval?«

»Da se zastoj trudimo, da hrane nimajo, razen tega, kar sproti dobijo od ljudi. Pokazal nam je mršavo vrečo zrna, nekaj moke, malo mesa in pisker masti ter tarnal, da mora s tem živeti do žetve. Potem nam je ponudil zadnji hlebec kruha, nismo hoteli veliko jesti, čeprav nas je v trebuhih lomilo od skomin, ko smo videli bel kruh...«

»Ne zanima me, kaj ste jedli in pili, ampak kaj je pripovedoval?«

»Povabil nas je, naj pridemo po žetvi, ko bo dovolj kruha. Tožil je nad ljudmi, kako so skopi in kako ga sovražno gledajo, ker ni za nobeno stran in ker se ukvarja samo z verskimi opravki. Vaščani bi po njegovih besedah radi bolj bojevitega kaplana. Tudi svojci, ki so pod orožjem, ga grdo gledajo in vsak dan pričakuje, da bo dobil ostro pismo od škofa, če ne že kar odnoklica. V tem primeru se bo zatekel v Belo krajino, pa čeprav mu prepovedo opravljanje verskih obredov ali ga celo izobčijo...«

»Spet isto«, je rekel Savo. Potem bo pa najbrž vse skupaj le res. Brez vzroka smo ga sumili, da je povezan z onimi. Se vedno je omahljiv kot je bil vedno. Treba mu je pomagati, da najde samega sebe. Morda bi mu pa res pomagal slučaj, če bi škof pritisnil nanj, da bi se odločil in zapustil poklice, v katerega so ga drugi prisilili in za katerega ne čuti nobenega nagnjenja.

»Kaj pa drugje. Je kaj?«

»Nič. Nič.« Obveščevalci so se spogledali, nato pa je eden rekel:

»Zastoj se trudimo in mučimo ljudi, naše in one. Od prahu, ki se dviga iz skednjeve, že kar črno plujemo vsi skupaj. Tako ne bomo ničesar našli. Drugače bi bilo treba zastaviti.«

»Kako?«

Nihče mu ni odgovoril.

»Dajte, predlagajte, tovariši. Nekaj je potrebno ukreniti...«

Toda spet mu ni nihče odgovoril. Jezen zaradi neuspeha se je Savo obrnil, nekaj časa hodil sam samecat po gozdu in razmišljal.

Ali ne bi zjutraj odšel v vas h kaplanu, se ponudil, da bo uredil glede preiskave pri višjem štabu in tam prosil, naj nehajo? Potolažil bo kaplana in vaščane, da res iščejo samo hrano, ne pa popisujejo ženske zaradi pošiljanja v javno hišo, kakor straži prebivalstvo, zlasti vernike, bela garda. Obenem bi spet mogoče mimogrede kaj zvedel, saj so se brez dvoma od njegovega zadnjega obiska pri kaplanu kdaj oglasili domobranci... Se napravi nevednega, češ da je slučajno zvedel, da so v vasi partizani in da je zato prišel, ker je varno...

Jutri proti večeru pojdem, je sklenil. Če ne bo do takrat nobenega uspeha. Potem ukažem, naj se naši umaknejo.

Drugo jutro je začel pregledovati zaplenjene knjige in časopise. Začel je izbirati podatke, iz katerih bi se dalo kaj koristnega dobiti. Tako je dočkal popoldne, ko je spet prišel kurir.

»Kako gre gori?« ga je vprašal Savo.

»Še vedno ni nič. Ljudje se jezijo, ker ne smejo iz vasi, čeprav bi morali delati na polju.«

»Kako pa kaj našli?«

»Nikomur se nič več ne ljubi, ko ni nobenega uspeha. Delajo samo toliko, da nihče ne bi mogel reči, kako lenarijo...«

Od jeze je Savu prekipelo. Zamahnil je z roko.

»Dovolj!« je bolj sam zase kot za okolico skoraj kriknul. »Takoj se vrni in jim povej, da sem ukazal, naj nehajo in naj se odpotujejo. Čez kako uro pridem jaz gori. Naj me stražar ustavi in pokliče dežurnega, ta naj me odpelje v štab. Tako da se bo videlo, kot da mi ne zaupajo in da sem iz druge enote.«

(NADALJEVANJE)

V Veliki Kostrewnici pri Litiji živi 64-letni kmet France Perme, znan pod domačim imenom Rosinc. V življenju je že mnogo doživel, dosti lepega in hudega. Najlepše spomine ima na svoje partizanske čase in na kulturno delo v domači dolini. Čeprav le preprost kmet, ki je obiskoval osnovno šolo v Smartnem, je imel veselje do petja in igranja na gledaliških deskah. V domači Kostrewniški dolini je spravil v mlajših letih na oder kakih 60 gledaliških del, med temi tudi precej spevoiger. Rosinc ima srebrno čist tenor in dosega tako višino, da mu je vsakdo zavida. Če bi imel v svojih mladih letih take ugod-

ta 1941 do prvega letalskega napada nemških štuk na odhajajočo jugoslovansko vojsko. Po cesti iz Litije proti Dolenjski se je tedaj vila odhajajoča vojska. Vozove so vlekli konji in mule. Ko so priletele tisti čas nemške štuke nad Javorski Pil, jih je začel obstreljevati neki srbski podoficir. To je Nemce tako ujezilo, da so se nenadoma vrnili nad napadalca in spustili nanj več rafalov. Pobili so več konj in mul. Med Javorskim Pilom in Gabrovko, pred vojno imenovano Sveti Križ nad Litijo, je ostalo precej orožja, municije in drugega vojaškega materiala, ki so ga odvrgli jugoslovanski vojaki.

Gorenjcu na Grbinu. To je bilo 18. oktobra 1941. V Litiji in okolici je bilo precej prištešev OF in ljudje so bili siti nemškega nasilja, ki je najprej udarilo po domačih šolanih ljudeh. Učitelje in druge so Nemci pozaprlji v Litiji v začetku maja 1941 in so jih nato odpeljali v taborišče talcev v Begunje. To je mnoge zavedne domačine zelo potrla in ustvarilo nerazpoloženje do okupatorja.

Po prvem izgonu litijskih naprednih ljudi v Srbijo v juniju leta 1941 je prišel v litijski okolič Lojze Hohkraut iz Trbovelj z nalogo, da bi organiziral uporniško gibanje. Ustanovitev okrožnega odbora OF na Grbinu je bila med prvimi pomembnejšimi uspehi Lojzeta Hohkrauta.

Lojze Hohkraut je organizi-

Prvi sestanek 000F na Grbinu

V SPOMINIH FRANCA PERMETA

ral ustanovni sestanek na Grbinu 18. oktobra 1941 ob sodelovanju litijskih naprednih domačinov. V največjo pomoč sta mu bila France Gorenc, ki je bil že pred vojno v službi pri cestnem odboru, in France Poglajen, ki se je vrnil v domači kraj kot aktivni vojak, Gorenc pa ga je spravil v službo k cestnemu odboru, zato sta se lahko tudi nemoteno gibala v Litiji in po okolici. Tako sta začela z organizacijo uporniškega gibanja, ker sta se lahko izgovorila na potovanja v zvezi s svojo službo.

Sestanka pri Gorencu se je udeležil Lojze Hohkraut, ki ga je tudi vodil, France Poglajen — sedanji general JLA in France Gorenc, sedanji direktor cestnega podjetja Novo mesto in republiški ljudski poslanec. Vsaka vas je dala svojega zastopnika.

France Perme mi je o tem sestanku pripovedoval takole:

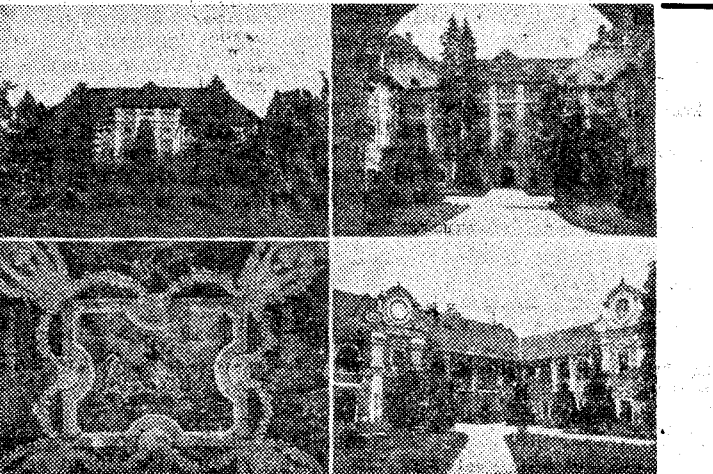
»Za Kostrewniško dolino so določili mene, navzoči pa so bili Viktor Potokar-Bradač za vas Spodnji Log, pa tudi France Drogenik, upravnik gradu Bogenšperk, Bogo Rajner iz Smartna, iz Male Kostrewnice pa Ivan Zupančič, po domače Bajernikov Janče. Sestanek je bil v malem salonu Gorenceve gostilne.

Zbrali smo se kakor slučajni gostje. Vmes smo prepevali, v odmorih pa smo razpravljali o zadevah OF. Takrat smo za vsako dolino postavili zaupnika; Franceta Poglajena, poznejšega slavnega komandanta Kranjca pa smo postavili za vojaškega poveljnika. To je bil začetek organiziranega upora v Litiji.«

Rosinc je dodal: »Sestanek smo dobro organizirali in izpeljali, da zanj niti sam gostilničar Andrejček ni vedel, kakor mi je priznal v nekem razgovoru po vojni. Zanimivo je, da so v času naših razprav o OF prihajali v prvo gostilniško sobo celo nekateri Nemci, ki so prišli na kozarec vina, mi pa smo medtem kovali načrte proti Hitlerju in njegove-mu nacizmu. Prav zato, ker smo se zbrali k sestanku v gostilni, smo bili še najmanj sumljivi, saj so v gostilno prihajali še drugi domačini, vozniki, popotniki. Vse to so lepo izpeljali Lojze Hohkraut, France Poglajen in France Gorenc. Ta sestanek je sprožil živahno organizacijsko in uporniško delo in uspehi so bili vidni že v kratkem času, ko je prišlo 24. decembra 1941 do hude in usodne borbe na Tisju.

Takih in podobnih spominov ima France Perme-Rosinc iz Velike Kostrewnice še mnogo v svoji torbi... Vsekakor jih bo treba otepi pozabi.

Jože Zupančič

Krajevnim organizacijam ZVVI, ZROP, ZB toplo priporočamo obisk vinorodnih Haloz in letovišča

»GRAD ŠTATENBERG« v Makolah

Cene penzionov 2700 do 3200 starih dinarjev.

Tujske sobe, apartmaji, specialitete.

Obiščite tudi

gostilno »POD GRADOM«, Makole,
gostilno »DRAVINJA« v Poljčanah
restavracijo »PRI KOLODVORU«

Okrogle in oglate

Londonске trgovine so pred božičnimi prazniki razkošno okrasile izložbe. Neko trgovsko podjetje je v časnikih objavilo takle oglas: »Iščemo za okrasne namene šest dobro ohranjenih — človeških lobanj...«

Danes bi še Sherlocku Holmesu slaba predla! Na kongresu kriminologov v Londonu je dejal neki šef britanske kriminalne policije Scotland Yarda, ko se je branil pred očitki, da policija ni kos sodbnim nalogam: »Ko bi se sam Sherlock Holmes soočil z današnjimi kriminalnimi problemi, bi, o tem sem prepričan, celo on spremenil svoj poklic...«

Literarni jedilnik. V nekem južnonemškem turističnem mestu je bil nepričakovano objavljen razglas, da bo prihodnji večer literarni večer. Na plakatu je bilo, med drugim, napovedano: »Odišni igralci bodo brali odlomke iz Goethejevega »Götza von Berlichingen« in druge specialitete za literarne sladokusce...«

Ugotovitve H. C. Lodgea, ameriškega poslanika v Južnem Vietnamu. Lodge, ki je eden izmed najbolj fanatičnih zagovornikov vojne v Vietnamu, je rekel v nekem intervjuju: »Mislim, da je moč reči, da vietkongovci ne morejo zmagati. Mislim, da je moč zatrditi, da mi vojne ne moremo izgubiti. Mislim, da je moč reči, da še — nismo zmagali...« Mislimo, da njegova zadnja izjava najbolj drži!

Prosluli Joseph Strauss, novi zahodnonemški minister za finance in eden izmed vodilnih ljudi v krščanskodemokratski stranki, si je takole privoščil svojega koalicijskega socialnodemokratskega partnerja in novega zahodnonemškega zunanjega ministra Brandta: »Naš socialistični partner je, očitno, nedvomno pripravljen priznati marsikaj za drugo nemško državno himno...«

Demokracija po ameriško... Ameriški časnikar J. W. je pisal o različnem pojmovanju demokracije v ZDA: »Za mnoge med nami pomeni demokracija, da more vsakdo svobodno povedati, kaj misli, tudi tedaj, ko — nič ne misli.«

Gospodarska blaginja v Zahodni Nemčiji. Novi zahodnonemški minister za gospodarstvo Karl Schiller je govoril o gibanju in odklonih v zahodnonemškem gospodarstvu: »Gospodarska blaginja je kakor padalo: mora se razširiti, če hoče padalec doseči uspeh. Če se padalo ne razširi — gorje padalcu!«

Zgodovina — učiteljica življenja. Na mednarodnem kongresu zdravnikov v Manili je rekel ameriški psihiater Louis Chase: »Medicina mora posvečevati več pozornosti državnim poglavarjem, zlasti je to naloga psihiatrije. Marsikateri vojni bi se bili lahko izognili, da niso vodili držav bolni ljudi, v prvi vrsti paranoiki (duševni bolniki), ki jim je bilo vedno premalo oblasti.« Pri tem je navedel imena nekaterih državnih poglavarjev iz — preteklosti... Vendar je Chasova trditev v celoti veljavna tudi oziroma prav za današnjo dobo!

Daleč, daleč je mir... Ameriški senator Robert Kennedy: »Neprehoma objavljamo statistike o številu ubitih južnovietnamskih upornikov, to pa nas prav nič ne — približuje miru...«

Kino »PECA« Prevalje

predvaja v svojih kinematografih na Ravnah, Prevaljah, v Mežici, Zerjavu in Crni na Koroškem v času od 20. do 31. januarja 1967 naslednje filme:

»KARAVANA HRABRIH« — ameriški western
»TIHO, TIHO, CHARLOTTA« — ameriška kriminalka
»MOZ IZ PRERIJE« — ameriški kavbojski film
»POLICIJSKA POSTAJA« — nemški kriminalni film
»JUNAKI TELEMARKE« — angleški barvni vojni CS film
»KUPÉ ZA MORILCE« — francoski kriminalni CS film
»TRIJE NEUSMILJENI« — mehiški barvni CS western
»KROG LJUBEZNI« — francoski avanturistični CS film

Vsem obiskovalcem in prebivalcem občine Ravne želimo mnogo uspehov v novem letu in se priporočamo za obisk v vseh naših kinematografih.

